

Dnr: KN2025/01648

Maria Malmkvist
maria.malmkvist@energigas.se

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm den 25 november 2025

Remissvar av Statens energimyndighets hemställan angående förordning om statligt stöd för energiberedskapsåtgärder

Energigas Sverige, som är branschorganisationen för energigaserna i Sverige, har tagit del av rubricerat förslag till förordning om statligt stöd för energiberedskapsåtgärder. Vi vill gärna bidra med synpunkter och delger härmed vårt yttrande enligt Klimat- och näringslivsdepartementet remiss den 25 september 2025.

Inledningsvis kan konstateras att det är viktigt att en förordning om statligt stöd för energiberedskapsåtgärder kommer på plats. Det finns ett stort behov av att energiberedskapsåtgärder vidtas för att stärka Sveriges beredskap som inte är kommersiellt motiverade. Samhällsviktiga funktioner, från tillförsel av el, gas och drivmedel, till infrastruktur och underhåll, måste fungera såväl i vardagen som under kris eller krig.

Det är viktigt att detta stöd, och liknande stöd, samordnas på ett ändamålsenligt sätt till exempel med den handläggning och beslut som energiberedskapsåtgärder som Svenska Kraftnät beslutar om. Även Myndigheten för civilt försvar (tidigare MSB) arbetar med nationella risk- och sårbarhetsanalyser. Dessa stöd bör även betraktas i förhållande till de F-avtal som föreslås av Utredningen om näringslivets försörjningsberedskap (SOU 2025:68). Det får inte bli flera parallella system som inte samordnas, så att belastningen på företagen blir för stor och att gällande regelverk blir otydliga.

Energigas Sverige instämmer i Försvarsberedningens delrapport Kraftsamling – Inriktning av totalförsvaret och utformning av det civila försvaret (Ds 2023:34) och vill särskilt lyfta den ökande komplexiteten i energisystemet som involverar fler aktörer samt poängtera att det finns kritiska beroenden både mellan olika energislag och gentemot andra samhällsviktiga verksamheter. Därutöver kan konstateras att det finns komplicerade försörjningskedjor som behöver identifieras och klarläggas.

För att stärka Sveriges motståndskraft är det avgörande att alla energislag utvecklas och används på ett hållbart sätt. Gasen utgör en central del av energisystemet, inte minst eftersom flera samhällsviktiga industrier är beroende av gas för sin produktion, samtidigt som andra använder den som reservbränsle. Industrin kan ju även vara flexibel i användningen och avstå förbrukning som en åtgärd för att stärka försörjningstryggheten. Det vore bra med ett tydliggörande om den typen av åtgärder omfattas av föreslagen förordning.

Det är positivt att Energimyndigheten disponerar över ramanslaget 1:10 Energiberedskap ap.1 vilket ska användas för energiberedskapsåtgärder och för att stärka lokala och regionala aktörers energiberedskapsförmåga. Hur långt dessa medel räcker, hur de ska disponeras mellan energislagen, hur själva utlysningen och prioriteringen mellan ansökningarna ska gå till är svårt att utläsa.

Beroende på vilka icke-kommersiella energiberedskapsåtgärder som behöver vidtas finns det risk att avsatta medel inte är tillräckliga. Det finns behov av investeringar i bland annat redundans, reservkapacitet, reservkraft, robust infrastruktur, digitalisering och branschgemensamt reservdelslager.

Det är dock viktigt att få denna förordning på plats så snart som möjligt så att arbetet kan påbörjas, och beroende på framtida behov modifiera regelverket för att nå uppsatta mål.

I hemställan lyfter Energimyndigheten fram drivmedels- och kraftvärmesektorn för övriga energislag. Vi utgår från att det inte är en prioritering av till vad avsatta medel kan användas utan att det är exempel på områden som kan söka medel. Det är positivt att Energimyndigheten i deras förslag kring nationellt behov av energiberedskapsåtgärder lyfter fram starkt försörjningstrygghet inom energigaser och där pekar ut exempel som produktion, injicering på gasnätet samt införd eller ökad lagringskapacitet. Energimyndigheten pekar även på åtgärder för att upprätthålla produktionen av vara som är beroende av energigas och som anses kritiska för Sverige. Energigas Sverige vill dock poängtera att energigaser även (utöver de exempel som nämns ovan) spelar roll för samhällets förmåga både då det gäller drivmedel och kraftvärmesektorn, samt även för kommunernas arbete med att hantera avfall och producera biogas och biogödsel. Det kan finnas beredskapsåtgärder som behöver vidtas för att stärka samhällets förmåga utifrån energigaserna inom dessa områden också. Till exempel är energigaser ett viktigt bränsle till fjärrvärme- och kraftvärmeproduktion. Fjärrvärmen är en kund på gasnätet, och utan gas i ledningen kan områden bli utan värmeförsörjning. Det är bara ett exempel på gasens viktiga betydelse för samhället. I själva begreppet energigas utgår Energigas Sverige från att samtliga energigaser (naturgas, biogas, fordonsgas, gasol, biogasol, vätgas och syngas) omfattas.

Då det gäller själva författningsförslaget så är gasbranschen positiva till att texten är generell skriven och att förordningen på så sätt omfattar alla energiberedskapsåtgärder oavsett energislag. I förslaget på förordning är det svårt att utläsa på hur själva utlysningen ska gå till och hur olika beredskapsåtgärder värderas och prioriteras gentemot varandra. Det är viktigt att se sektorskopplingen, och förstå när olika insatser stärker varandra som en del i arbetet med att stärka förmågan. Detta kommer säkert att klargöras i de föreskrifter som Energimyndigheten meddelar.

I förordningen 1§ står det " Stöd får inte lämnas till aktörer för vilka elberedskapslagen gäller." Vårt förslag är att ersätta ordet "aktörer" med "verksamhet" så att det blir tydligt vad som avses, om det är förmågan att producera el eller värme till exempel.

Om det läggs till ett "eller" mellan punkt 1 och 2 i 3§, skulle det öppna upp för möjligheten att bevilja större summor för att kunna understödja tillgång till energi vid olika störningar.

I förordningen 4§ står det som punkt 3 att stöd inte får lämnas för en åtgärd som kan upphandlas i konkurrens. Vad innebär det i praktiken? Det mest kostnadseffektiva måste väl vara att konkurrensutsätta den planerade energiberedskapsåtgärden så att åtgärden kan vidtas till lägsta möjliga kostnad. Förslaget är att texten stryks, om det är möjligt, alternativt förklaras tydligare.

Då det sammanlagda stödet ska vara av mindre betydelse i denna förordning (8.2§ och 9.2§), behöver det även finnas möjligheter till att ge stöd till mer omfattande energiberedskapsåtgärder som inte ryms inom förordningen. Referensen till kommissionens beslut 2012/21/EU om statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som har fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse medger högre takbelopp men det vore önskvärt med ett förtydligande om i vilket fall det är möjligt att tillämpa de olika statsstödsregelverken.

I Konsekvensanalysen konstateras att finansiering inte får ske för åtgärder som gör att en aktör lever upp till krav i lag eller annan föreskrift, oaktat vilken sektorsreglering som avses. I en tid då lagstiftningen inom detta område utvecklas i snabb takt behöver man säkerställa att det fortfarande finns åtgärder som det är möjligt att söka stöd för. Det är viktigt att till exempel uppdateringen av STEMFS (2016:1) eller den nationella krisplanen för gas inte gör så att företag inom gassektorn inte har rätt att söka medel från anslaget.

Med vänliga hälsningar,

Maria Malmkvist
Vd

Anna Liljeblad
Ansvarig Distribution